

України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: Страйгородська Л. І., Пономаренко Л. О., Тарнавська С. В. та ін. Київ : б. в., 2019. 368 с. До 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

ПЕРСОНАЛІЯ ОЛЕНИ ПЧІЛКИ ЯК СКЛАДОВА ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»

С. М. Хопта, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу історії освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського НАПН України, виконуючи провідну роль в інтеграції та поширенні педагогічного біографічного знання в Україні, на своєму вебсайті представляє інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (<http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/>), який фахівці ДНПБ створюють в межах наукових досліджень із 2008 р. Основна мета ресурсу – популяризувати кращі здобутки української та світової педагогіки, психології, освіти у спосіб консолідації інформації про визначних осіб (як українських, так і зарубіжних), висвітлення їх основних віх життя, діяльності та творчої спадщини тощо. Про це зокрема і загалом про його значення повідомляє історик педагогіки Л. Д. Березівська [1].

Інформаційно-бібліографічний ресурс, який постійно поповнюється новими фактами та науковими подіями, містить 51 персоналію, серед яких чільне місце посідає постать Олени Пчілки [2]. Роль Олени Пчілки в розвитку педагогічної думки України є надзвичайно важливою та невичерпною. Адже педагогічні настанови письменниці та її просвітницькі погляди залишаються актуальними й сьогодні.

У процесі дослідження встановлено, що в інформаційно-бібліографічному ресурсі письменниця представлена за такими рубриками: «Біографія» (стисла характеристика життя й творчості письменниці); «Бібліографія творів Олени Пчілки»; «Бібліографія публікацій про життя та діяльність Олени Пчілки»; «Заклад, якому присвоєно ім'я Олени Пчілки»; «Літературна премія імені Олени Пчілки»; «Повнотекстові документи»; «Фотогалерея»; «Ушанування пам'яті».

Проаналізовано та доповнено рубрики «Біографія» та «Бібліографія публікацій про життя та діяльність Олени Пчілки» тощо. Підготовлено та структуровано рубрики «Повнотекстові документи», «Фотогалерея», «Ушанування пам'яті», що поповнюються новими відомостями, подіями, фактами та матеріалами, оскільки електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» є відкритим науковим інформаційним джерелом, яке акумулює творчі зусилля українських і зарубіжних істориків освіти, педагогів-біографістів. Доопрацьовано розділи «Заклад, якому присвоєно ім'я Олени Пчілки» та «Літературна премія імені Олени Пчілки». Доповнено список лауреатів Літературної премії імені Олени Пчілки від 1991 р. і до цього часу, розміщено їх у хронологічному порядку.

Отже, можна стверджувати, що персоналія Олени Пчілки в електронному інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу» не

тільки забезпечує інформаційний супровід історико-педагогічного знання та є джерелом для написання наукових робіт (магістерських, дисертацій тощо), а й відображає тяглість, невичерпність і багатогранність української національної освіти як основи національного буття.

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Електронний інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як основа професійної підготовки педагогів. *Освіта для миру = Edukacja dla pokoju : зб. наук. пр. : у 2 т. / НАПН України та ін.* Київ, 2019. Т. 2. С. 222–228.
2. Олена Пчілка (29.06.1849 – 04.10.1930). *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського* : офіц. портал. Київ, 2019. URL: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/пчілка-олена/> (дата звернення: 17.09.2019).

КАТАЛОГ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ЯК ФОРМА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ПЕРШОДЖЕРЕЛ З ІСТОРІЇ ОСВІТИ

О. Б. Бондарчук, завідувач відділу наукової організації та зберігання фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Розгляд часописів як об'єкта джерелознавства є важливим чинником у проведенні наукових досліджень, оскільки цей інформаційний ресурс великою мірою відображає розвиток педагогічної думки, її особливості, проблематику.

У процесі дослідження з'ясовано, що періодичні видання з питань освіти можна розглядати як своєрідний індикатор наукових досліджень, оскільки вони забезпечували неперервність інформування про поточні події. Крім того, важливого значення науковий аналіз періодики набуває завдяки висвітленню в ній комплексної та оперативної інформації різного характеру, що робить періодику цінною джерельною базою історико-педагогічних досліджень.

У каталозі «Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського» [1] представлено 11 назв періодичних видань цього періоду як частину інформаційного ресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, що слугують першоджерелами для історичних розвідок у галузі освіти. З'ясовано, що на сторінках часописів обґрунтовано теоретичні й методологічні засади нової освітньої політики, встановлено тісний зв'язок з учительством на місцях, надано допомогу освітянам у реалізації нових навчальних планів і програм, методичному забезпеченні навчального процесу.

Огляд публікацій журналів того часу засвідчує, що вони сприяли формуванню світоглядних та аксіологічних настанов серед тогочасних педагогів-практиків, висвітлювали важливі проблеми освітньо-виховного процесу в школі, які були характерними для досліджуваного хронологічного періоду, та шляхи їх розв'язання. Таким чином, статті журналів забезпечували багатоаспектну професійну комунікацію педагогів, обмін досвідом між активними вчителями з творчим підходом до своєї фахової діяльності.

Підготовлене видання, розроблене в межах наукового дослідження «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих